

בית משפט לענייני משפחה במחוז ת"א

ת"ע 7084-05-10 פטמן ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'
ת"ע 7797-05-10

בפני כב' השופט נפתלי שילה

המתנגד: חגי אביאל

ע"י עו"ד צבי קפלן

נגד

הרב משה פטמן

המבקש:

ע"י עוה"ד עטרה שינברגר ואריאל שריג

1

פסק דין

2

3

4

מי זכאי לרשת את עיזבונה של המנוחה שרית פורת ז"ל, אשר נפטרה בדמי ימיה?

5

6

א. רקע עובדתי

7

8

1. המנוחה שרית פורת ז"ל שנולדה בשנת 1963 (להלן: "המנוחה"), היתה אישה רווקה הקשורה מאוד לאימה.

9

10

11

2. כבר בתחילת שנות השלושים לחייה, ביום 14.8.96, ערכה המנוחה צוואה בעדים אצל עורך דין ציק, ובה הורישה את כל עיזבונה לאימה. כמו כן, צוותה המנוחה בצוואה זו, כי אם אמה לא תהיה בחיים בעת פטירתה, לא תירש משפחתה דבר מעיזבונה ועיזבונה יעבור לאדם אחר (ר' תצהיר עו"ד ציק בתמ"ש 107730/05).

12

13

14

15

16

3. בסוף שנת 1999 פנתה המנוחה למתנגד, אשר עמד בראש "עמותה ישראלית למאבק בתקיפה פסיכיאטרית" (להלן: "העמותה"). לדברי המתנגד, המנוחה קראה כתבה בעיתון על פעילות העמותה וכתוצאה מכך, היא פנתה אליו.

17

18

19

20

4. לדברי המתנגד, בתחילה המנוחה שלחה אליו מכתב ללא ציון שמה והיא צירפה למכתבה תרומה בסך של 100 ש. לאחר מכן, בתחילת שנת 2000 היא טלפנה למתנגד וביקשה לקיים עימו פגישה. המנוחה סיפרה לו כי קרובי משפחתה טענו בפני לשכת הרווחה כי היא חולת

21

22

בית משפט לענייני משפחה במחוז ת"א

ת"ע 7084-05-10 פטמן ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'
ת"ע 7797-05-10

- 1 נפש וכי הם רוצים למנות לה אפוטרופוס ולהשתלט על רכושה. מאז, נפגש עימה המתנגד
2 כעשרים פעם בביתו ואף בדירת אמה של המנוחה. לדבריו, המנוחה התעניינה מאוד
3 בפעילות העמותה ותרמה לה מידי פעם סכומים קטנים (עמ' 17-19 לפרוטוקול הדיון מיום
4 27.2.11).
- 5
- 6 לדברי המתנגד, בשנת 2001 אמרה לו המנוחה כי היא עוברת להתגורר בעמנואל ופגישתם
7 האחרונה היתה בשנת 2001 בתל אביב. המתנגד העיד כי שיחתו האחרונה עם המנוחה היתה
8 בחודש יולי 2002 ביוזמתו, לאחר שהיה פיגוע באוטובוס לעמנואל. לדבריו, המנוחה שמחה
9 מאוד שהוא טלפן לשאול בשלומה ואולם מאז הוא לא שמע ממנה דבר (ר' תצהיר המתנגד
10 בתמ"ש 107730/05).
- 11
- 12 בשנת 2000 פנתה המנוחה לעו"ד צבי קפלן אשר ייצג את העמותה, על מנת שיערוך עבורה
13 צוואה. לדברי עו"ד קפלן, בפגישה זו נכחה אימה של המנוחה והמנוחה אמרה לו כי היא
14 רוצה להוריש את כל עיזבונה לאימה ואם אמה תלך לעולמה לפניה, אזי היא רוצה להוריש
15 את כל עיזבונה למתנגד. המנוחה הסבירה לו כי קרובי משפחתה מציקים לה והיא לא רוצה
16 שקרובי משפחתה יזכו במשהו מעיזבונה.
- 17
- 18 עו"ד קפלן העיד כי המנוחה אף ביקשה ממנו שלא יגלה דבר למתנגד והוא הבטיח לה כי
19 יפעל לפי בקשתה.
- 20
- 21 ביום 13.11.00 הגיעה המנוחה לבדה למשרדו של עו"ד קפלן והיא חתמה על צוואה, לפיה
22 כל עיזבונה יעבור לאימה ובאם אימה לא תהיה בחיים בעת פטירתה, היא מורישת את כל
23 עיזבונה למתנגד. המנוחה אף הדגישה בצוואתה כי היא לא רוצה שלקרובי משפחתה יהיה
24 שום חלק ונחלה בעיזבונה וכי היא מבטלת את צוואתה הקודמת משנת 1996 (תצהיר עו"ד
25 קפלן בתמ"ש 10773/05). צוואה זו נחתמה בפני עו"ד קפלן ועו"ד שולמן (להלן: "הצוואה").
- 26
- 27 בשנת 2003 עזבה המנוחה את ישראל ועברה להתגורר בניו יורק, שם יצרה קשר עם רב
28 מסוים אשר אליו הופנתה וזה, הפנה אותה למבקש אשר כיהן כרב קהילה.
- 29
- 30 המבקש תיאר את המנוחה כמי שהיתה חשדנית כלפיו בתחילה ואולם לאחר מכן, נתנה בו
31 אמון והמבקש סייע לה רבות. המבקש עזר לה לשכור דירה וכן העניק לה ציוד בסיסי
32 לדירתה. המנוחה התגוררה מול בית המבקש, התייעצה עמו פעמים רבות ואף ביקשה כי
33 יהיה מיופה כח בחשבונותיה, יחד עם בנו של מכר שלה, מר בנימין שחר. מאחר והמנוחה
34 לא היתה אזרחית ארה"ב ולא היה לה מספר ביטוח לאומי אמריקאי, החשבונות נפתחו על

בית משפט לענייני משפחה במחוז ת"א

ת"ע 7084-05-10 פטמן ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'
ת"ע 7797-05-10

1 שם המבקש. המנוחה אף העניקה למבקש המחאות פתוחות חתומות על ידה וכן כרטיסי
2 אשראי המאפשרים משיכת כספים מחשבונה.
3
4 11. המבקש עזר למנוחה בתחומים רבים ולדבריו הוא "אימץ אותה". הוא סייע לה ברשות
5 ההגירה והוא אף כתב בשמה מכתב לבני משפחתה בישראל. כמו כן, המנוחה חששה מאוד
6 משירותי הרווחה בישראל וביקשה כי המבקש, בעת ביקורו בישראל, יברר במחלקת
7 הרווחה האם נפתח לה תיק. לצורך כך, היא העניקה למבקש יפוי כח לטפל ברכושה
8 בישראל ובארה"ב. המבקש אף ניסה לשדך לה בן זוג (ר' עמ' 56 שורה 5 לפרוטוקול הדיון
9 מיום 1.3.11).

10
11 12. ביום 18.1.04 הגיעה המנוחה לביתו של המבקש וביקשה ממנו לטענתו, להכין יפוי כח שבו
12 היא תייפה את כוחו לפעול ברכושה. שניהם נסעו לבית הכנסת שבו מכהן המבקש כרב
13 והמבקש החל ללמד תלמיד לקראת בר המצווה שלו. לדברי המבקש, המנוחה הפצירה בו
14 באמצע השיעור, כי הוא יכתוב בכתב ידו נוסח שהיא הכתיבה לו וזה לשונו (להלן:
15 "ההצהרה" – מוצג ת/2):

הצהרה ויפוי כח

16 אני שרית פורת תאריך לידה....

17 תעודת זהות ישראלית....

18 פספורט ישראלי....

19 מתגוררת כעת בניו יורק, ברוקלין.....

20
21
22
23
24 מצהירה בזאת כי אני אישה בוגרת ובריאה, בדעה צלולה, ועל דעתי האישית, ללא כל
25 לחצים שאת כל רכושי ועזבוני אני משאירה לשני אנשים טובים שעזרו, ועוזרים לי והם
26 רביי משה פטמן.... מברוקלין.... וכן ר' בנימין שחר מישראל (הבן של משולם שחר).

27
28 והנה חתימת ידי:

29 שרית פורת

30
31 תאריך: 18 ינואר 2004"

בית משפט לענייני משפחה במחוז ת"א

ת"ע 7084-05-10 פטמן ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'
ת"ע 7797-05-10

- 1 לדברי המבקש, לאחר כמה דקות, לקחה המנוחה את ההצהרה ובקשה ממנו להוסיף לאחר
2 המילים "משולם שחר" משפט נוסף:
3
4 "ואני רוצה שידעו שאף פרוטה לא תגיע לידי הדודה אסתר ויזנר ובני ביתה. זו צוואת אימי
5 ז"ל".
6
7 משפט זה הוסף גם הוא בכתב ידו של המבקש.
8
9 לפי עדות המבקש, לאחר מכן פנתה אליו שוב המנוחה וביקשה כי יהיו שני עדים נוכחים
10 בעת חתימתה על ההצהרה. המבקש אמר לה לקרוא לשני אנשים שהיו באותה עת בבית
11 הכנסת והיא נכנסה עם מר אלטר בן יוסף הכהן פלדמן ומר משה בן אברהם קשוב.
12
13 המבקש העיד כי הוא והמנוחה הסבירו לעדים כי היא מעוניינת שהם יהיו עדים לחתימתה
14 והיא הצהירה בפניהם כי זה רצונה והיא חתמה על המסמך בפניהם ומיהרה לצלם את
15 ההצהרה כמה פעמים.
16
17 לדבריו, המנוחה נזכרה לפתע כי העדים כלל לא חתמו על ההצהרה וביקשה מהמבקש
18 להוסיף את פרטיהם וכן את מקום עריכת ההצהרה, בית כנסת "בית אל". לדבריו, העדים
19 חתמו על ההצהרה המקורית.
20
21 המבקש העיד כי המנוחה לא הסתפקה בהצהרה זו ובקשה מהפקידה בבית הכנסת לערוך
22 מסמך נוסף באנגלית אשר ישמש כייפוי כח למבקש, לטפל ברכושה במקרה חירום. במסמך
23 ההצהרה באנגלית נאמר כי למבקש מוענק ייפוי כח לפעול ברכוש המנוחה במקרה חירום
24 וכי המבקש יהיה המוטב של כל עיזבונו. לדברי המבקש, גם מסמך זה נחתם בפני שני
25 העדים הנ"ל (נספח ח' לתצהיר המבקש מוצג ת/1).
26
27 בקיץ 2004 עזבה המנוחה את ארה"ב ונסעה לקנדה.
28
29 לפי עדות עו"ד קפלן, ביום 13.12.04 התקשרה אליו המנוחה מקנדה ובקשה כי הוא ישלח
30 לה את הצוואה. עו"ד קפלן אמר לה שהוא ממליץ לשלוח אליה בדואר העתק צילומי וכך
31 הוא עשה (תצהיר עו"ד קפלן בת"ע 107730/05 סעיפים 14-20 והנספח אליו).
32
33 בחודש ספטמבר 2005 נסעה המנוחה לצ'כיה. ביום 5.10.05 נמצאה המנוחה פצועה קשה ליד
34 מסילת ברזל בצ'כיה. המנוחה נפטרה בבית החולים בצ'כיה ביום 8.10.05 כשהיא בת 42
35 במותה. נסיבות מותה לא הובררו.

בית משפט לענייני משפחה במחוז ת"א

ת"ע 7084-05-10 פטמן ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'
ת"ע 7797-05-10

- 1
2 22. לאחר פטירתה, נסע ב"כ מנהל עיזבונה לציכיה על מנת לנסות ולהתחקות מה עלה בגורלה.
3 בין יתר החפצים האישיים שהתגלו במיטלטליה בציכיה, נמצאו שני המסמכים הבאים
4 (להלן: "המכתבים"):
5
6 23. המכתב הראשון - מכתב לעו"ד קפלן, ללא תאריך (מוצג ת/5) בחתימת המנוחה (להלן:
7 "המכתב הראשון") שבו נאמר כדלקמן:
8
9 **"עו"ד קפלן**
10 **אני שולחת את המכתב מפרנקפורט. המשפחה ביחד עם עו"ד שפירא בוחשים נגדי בכל**
11 **דרך.**
12 **אני צריכה את העזרה שלך.**
13 **בבקשה תשמור על הצוואה היא בתוקף...".**
14
15 24. בנוסף, נמצא מכתב שני בכתב ידה של המנוחה נושא תאריך 8.05 (להלן: "המכתב השני")
16 כאשר הפנייה לעו"ד קפלן כתובה על תחתית דף נייר שבו כתבה המנוחה דברים אחרים
17 שאינם קשורים לנושא הצוואה כלל ובו נאמר בין היתר:
18
19 **"לכב'**
20 **עו"ד קפלן**
21 **אני....מס' ת.ז.**
22 **מבקשת להזכיר שאני רוצה שלאחר מותי (וכמו שכתבתי בצוואה) כל רכושי יעבור למר**
23 **חגי אביאל והצוואה שלי תמומש. כמו שכתבתי הצוואה שלי לתת 10 ₪ למשפחה שלא**
24 **יטענו ששכחתי אותם".**
25
26 25. לאחר שנודע לעו"ד קפלן על פטירת המנוחה, הוא הגיש בשם המתנגד בקשה לקיום
27 הצוואה. המתנגד הודה כי אף מבחינתו, העובדה כי המנוחה הורישה לו את עיזבונה מהווה
28 "תעלומה גדולה" בעיניו והוא הופתע מכך (עמ' 17 לפרוטוקול).
29
30 26. קרובי משפחתה של המנוחה הגישו התנגדות לקיום הצוואה. לטענתם, המנוחה לא היתה
31 כשירה לערוך צוואה, היתה עליה השפעה בלתי הוגנת והמתנגד נטל חלק בעריכת הצוואה
32 (להלן: "ההליך הקודם").
33
34 27. בישיבת ק.מ. מיום 27.5.07 בהליך הקודם, טענו קרובי משפחת המנוחה כי הם מוותרים על
35 טענת העדר כשירות והם טענו לראשונה כי ההצהרה מהווה צוואה וכי: **"בכוונתנו לפתוח**

בית משפט לענייני משפחה במחוז ת"א

ת"ע 7084-05-10 פטמן ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'
ת"ע 7797-05-10

- 1 בקשה אצל רשם הירושה לקיום הצוואה המאוחרת מיום 18.1.04...אני אפתח בקשה אצל
2 רשם הירושה בת"א לקיום הצוואה מתאריך 18.1.04 תוך 20 יום מהיום".
3
4 28. בהליך הקודם לא הגיש המבקש התנגדות לקיום הצוואה. המבקש העיד לטובת בני משפחת
5 המנוחה שרצו לבטל את הצוואה ולזכות בעיזבונה כיוורשים על פי דין.
6
7 29. ביום 15.9.08 ניתן ע"י כב' השופט גייפמן פסק הדין בהתנגדות משפחת המנוחה וההתנגדות
8 נדחתה. מאחר ונטען כי היתה צוואה מאוחרת יותר – ההצהרה מיום 18.1.04 - קבע
9 ביהמ"ש בפסק דינו, כי יעוכב מתן צו קיום צוואה עד שיתברר תוקף ההצהרה (להלן: "פסק
10 הדין").
11
12 30. בין היתר נקבע בפסק הדין כי:
13
14 "עו"ד משה בן דוד מנהל העיזבון, העיד בעדותו...מצאו מספר ... ניירות בסמוך למקום
15 המצאה... הביאו את החפצים לשגרירות בפראג. המנוחה נפגעה מקטר (קטר רכבת -
16 י.ג.) על פסי הרכבת... בצ'כיה. במסמך ת/5 נאמר: "עו"ד קפלן אני שולחת את המכתב
17 מפרנקפורט (הצדדים הסכימו בעמ' 38 שורות 10-11, שב- 2.8.05 הגיעה המנוחה
18 לגרמניה לעיר פרנקפורט). המשפחה ביחד עם עו"ד שפירא בוחשים נגדי בכל דרך. אני
19 צריכה את העזרה שלך, בבקשה תשמור על הצוואה. היא בתוקף.
20 במסמך נוסף ת/6 מ- 8/05 נאמר: לכבוד עו"ד קפלן מבקשת להזכיר שאני רוצה שלאחר
21 מותי (כמו שכתבתי את הצוואה) כל רכושי יעבור למר חגי אביאל והצוואה שלי תמומש
22 כמו שכתבתי בצוואה שלי לתת 10% למשפחה שלא יטענו ששכחתי אותם"...
23 ש. כל המסמכים שהבאת היום אלו כל המסמכים שמצאת?
24 ת. כן. "
25 כאמור המכתבים הובאו על ידי עו"ד מטעם מנהל העיזבון בצ'כיה ונמצאו בחפצי המנוחה"
26
27 בהמשך קבע בהמ"ש בפסק הדין כי:
28
29 "גם במכתבים שנמצאו בחפציה בצ'כיה במקום בו נפגעה בתאונת רכבת, אזכרה המנוחה
30 את רצונה להוריש את עזבונה לתובע... חזרה המנוחה גם במכתבים שכתבה בחו"ל ב-
31 8/05 כ- 5 שנים לאחר עריכת הצוואה ב- 11/00".
32
33 31. בדיון שהתקיים בפני כב' השופט גייפמן ביום 14.1.09 מסרה ב"כ המבקש כי היא הגישה
34 לרשם לענייני ירושה את ההצהרה ובקשה כי המסמך יוכר כצוואה ויקויים.
35

בית משפט לענייני משפחה במחוז ת"א

ת"ע 7084-05-10 פטמן ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'
ת"ע 7797-05-10

- 1 מתיק הרשם לענייני ירושה שהועבר לביהמ"ש עולה כי הבקשה לצו קיום צוואה הוגשה רק
2 ביום 14.7.09 כאשר מצורף אליה תצהיר המבקש שנחתם ביום 30.5.07. המבקש הודה
3 בחקירתו כי הוא לא מימן את הגשת הבקשה לקיום ההצהרה כצוואה (עמ' 27 שורות 26-28
4 לפרוטוקול הדיון מיום 28.2.11), כי בתחילה לא חשב כי ההצהרה מהווה צוואה (עמ' 28
5 שורה 14) ורק כמה חודשים לאחר פטירת המנוחה, כשהוא התייעץ עם עו"ד הוסבר לו כי
6 ההצהרה מהווה צוואה (שם שורות 26-27).
7
8 .33 ביום 28.2.10 הגיש המתנגד לרשם לענייני ירושה את התנגדותו לקיום ההצהרה כצוואה.
9
10 .34 בין היתר טען המתנגד טענות אלו:
11
12 א. המבקש נטל חלק בעריכת הצוואה והודה כי הוא כתב את ההצהרה.
13
14 ב. ההצהרה מזוייפת.
15
16 ג. המנוחה לא ראתה בהצהרה צוואה. המנוחה הביעה ימים ספורים לפני מותה
17 במכתבים לעו"ד קפלן את עמדתה לפיה הצוואה הראשונה בתוקף.
18
19 ד. ההצהרה אינה צוואה אלא יפוי כח בלבד.
20
21 ה. המבקש הגיש את הבקשה לקיום ההצהרה כצוואה בשיהוי ניכר. אף המבקש לא
22 סבר במשך זמן רב כי ההצהרה מהווה צוואה ולכן יש לדחות את הבקשה מטעמי
23 שיהוי וחוסר תום לב.
24
25 ו. המנוחה ערכה שתי צוואות אצל עו"ד לפני מסמך ההצהרה והיא הקפידה
26 שצוואותיה יהיו ברורות. ברור כי היא לא התכוונה כי ההצהרה תהווה צוואה, ולא
27 לחינם היא לא הכתירה את כותרת המסמך בכותרת "צוואה" אלא כינתה את
28 המסמך "הצהרה ויפוי כח".
29
30 ז. המבקש בהליך זה נמנע מלהתנגד לבקשה לקיום צוואה שהוגשה על ידי המתנגד
31 בהליך הקודם והדבר מעיד כי הוא לא ראה בהצהרה צוואה.
32
33 .35 המבקש טען כי יש לראות בהצהרה צוואה וניתן לקיימה על אף הפגמים הצורניים שנפלו
34 בה, על פי סעיף 25 לחוק הירושה תשכ"ה – 1965 (להלן: "החוק").
35

בית משפט לענייני משפחה במחוז ת"א

ת"ע 7084-05-10 פטמן ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'
ת"ע 7797-05-10

- 1 36 בק.מ. שהתקיים בפני ביום 16.9.10 טען המתנגד כי באמתחתו שתי טענות התנגדות
2 מרכזיות:
3
4 האחת - הופעה השפעה בלתי הוגנת של הנהנים על פי ההצהרה על המנוחה. השנייה -
5 אחד הנהנים, המבקש - נטל חלק בעריכת הצוואה.
6
7 37. ב"כ המתנגד וויתר על מינוי מומחה לכתב יד, על מנת שיבדוק את טענת הזיוף.
8
9 38. בסיום הדיון קבעתי מועדים להגשת תצהיר עדות ראשית וכן לשמיעת הוכחות, בימים 27-
10 28 לחודש פברואר 2011.
11
12 המתנגד הגיש תצהירו במועד ואולם המבקש הגיש את תצהירו רק ביום הדיון. לאור זאת,
13 ניתנה על ידי החלטה המחייבת את המבקש בהוצאות ואף נקבעה ישיבת הוכחות נוספת
14 ליום 1.3.11 על מנת לאפשר לב"כ המתנגד להיערך כראוי.
15
16 יודגש כי מר בנימין שחר, הנהנה השני על פי ההצהרה, כלל לא הצטרף למבקש בבקשה
17 לקיים את ההצהרה כצוואה ואביו הופיע כעד בלבד. מר בנימין שחר אף לא הגיש כל בקשה
18 להצטרף כצד להליך דן. רק בסיכומי המבקש, טען ב"כ כי בקשתו "נועדה עבור שני
19 היורשים" והוא מבקש כי בהמ"ש יראה בסיכומיו "גם כבקשה לתיקון הבקשה לקיום
20 צוואה. בית המשפט רשאי בכל עת להתיר תיקון כתבי טענות ואפילו בעת הערעור" (סעיף 4
21 לסיכומים).
22
23 39. בפתח יום הדיונים השני שהתקיים ביום 28.2.11, הודיע ב"כ המבקש כי:
24
25 "לאחר בדיקת כל החומר המשפטי שבתיק ובהסכמת הרב משה פטמן, אנו מודיעים
26 לביהמ"ש כי הוא מסיר את בקשתו לקיום הצוואה ככל שזה נוגע אליו, הוא קיבל את
27 עמדתנו בהסכמה מלאה, כי על פי החוק בישראל, הוא לא יכול להיות יורש, הוא וויתר
28 והסתלק לחלוטין מזכותו על פי הצוואה ללא שום תנאי. והבקשה לקיום צוואה היא
29 בקשתו של בנימין שחר בלבד".
30
31 40. המתנגד הגיש את סיכומי טענותיו ביום 31.3.11, המבקש ביום 9.5.11 וסיכומי התשובה
32 הוגשו ביום 23.5.11.
33

בית משפט לענייני משפחה במחוז ת"א

ת"ע 7084-05-10 פטמן ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'
ת"ע 7797-05-10

- 1 כאמור, המבקש טען בסיכומיו כי למרות שמר בנימין שחר לא הגיש בקשה לקיום ההצהרה
2 כצוואה, יש לראות בסיכומים "גם כבקשה לתיקון הבקשה לקיום צוואה" (סעיף 4
3 לסיכומים).
4
- 5 המבקש אף טען בסיכומיו כי לאור הודעת המבקש כי הוא מסתלק מחלקו על פי ההצהרה
6 שיש לקיימה כצוואה, יש לקבוע כי מר בנימין שחר הוא היורש של כל העיזבון, לחילופין
7 היורשים הם מר שחר ויורשי המנוחה על פי דין בחלקים שווים ולחילופי חילופין, היורשים
8 הם מר שחר והמתנגד בחלקים שווים (סעיף 46 לסיכומים).
9
- 10 **ב. דיון והכרעה**
11
- 12 **(א) האם המסמך נושא כותרת "הצהרה ויפוי כח" יכול להוות צוואה?**
13
- 14 1. סעיף 54 (ג) לחוק הירושה תשכ"ה - 1965 (להלן "החוק") קובע כי:
15
16 **"צוואה יכול שתהיה בלשון מתנה, מחילה או הודאה או בכל לשון אחרת".**
17
- 18 2. במקרה דנן, כותרת המסמך היא **"הצהרה ויפוי כח"** ואולם בגוף המסמך נאמר במפורש כי
19 המנוחה מבקשת **"שאת כל רכושי ועזבוני אני משאירה לשני אנשים טובים שעזרו ועזורים**
20 **לי"**.
21
- 22 3. סעיף 54 לחוק קובע כי:
23
24 **"צוואה הניתנת לפירושים שונים, הפירוש המקיים אותה עדיף על פירוש שלפיו היא**
25 **בטלה"**.
26
- 27 4. במקרה דנן, המנוחה ערכה באותו יום מסמך נוסף באנגלית שבו היא קובעת כי המבקש
28 יהיה המוטב של כל עזבונה.
29
- 30 5. המבקש הסביר בפרוטרוט, הן בתצהירו והן בעדותו, כי המנוחה היא זאת שיזמה את עריכת
31 המסמך וכי היא היתה נחושה בדעתה וברצונה זה.
32
- 33 6. במסגרת המסמכים ששלח המבקש למנהל העיזבון ביום 2.2.06, הוא שלח את ההצהרה
34 כשלא מופיעות עליה כלל חתימות של עדים (עמ' 6 לפרוטוקול).
35

בית משפט לענייני משפחה במחוז ת"א

ת"ע 7084-05-10 פטמן ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'
ת"ע 7797-05-10

- 1 בתצהירו ובעדותו ציין המבקש כי המסמך נערך בשני שלבים. בתחילה חתמה המנוחה בפני
2 העדים והם לא חתמו על המסמך כעדים אלא רק ראו את המנוחה חותמת על ההצהרה.
3 מייד לאחר מכן, צילמה המנוחה את המסמך כמה פעמים. לדבריו, לאחר זמן קצר נזכרה
4 המנוחה כי העדים לא חתמו על ההצהרה וביקשה כי הם יוסיפו את פרטיהם וחתימתם על
5 ההצהרה. אי לכך, חתמו העדים על ההצהרה המקורית לאחר שהמנוחה חתמה בפניהם
6 ושמות העדים ומקום עריכת ההצהרה (קרי: בית הכנסת), הוספו אף הם על ידי המבקש
7 בכתב ידו. לטענתו, מאחר והמנוחה צילמה בשלב ראשון את ההצהרה בטרם שהעדים חתמו
8 על המסמך והיה לו עותק של מסמך זה, הוא שלח למנהל העיזבון צילום של ההצהרה ללא
9 חתימת העדים. לטענתו, חתימת העדים נעשתה סמוך לאחר מכן ולא במועד מאוחר הרבה
10 יותר, כפי שטוען המתנגד.
11
12 8. העדים להצהרה לא העידו מאחר והם נפטרו בשנים 2005 ו-2006.
13
14 9. המבקש נחקר חקירה ארוכה ע"י ב"כ המתנגד ועדותו לא נסתרה.
15
16 10. נראה כי המבקש התנהג באופן הגון וללא דופי ביחס לכספי המנוחה. למרות שהיו למבקש
17 יפויי כח בחשבונות המנוחה שחלקם היו על שמו וכן היו בידיו כרטיסי אשראי ופנקסי
18 שיקים "פתוחים" בחתימת המנוחה, הוא לא עשה בהם כל שימוש והעביר את הכספים
19 לחשבון מנהל העיזבון הזמני בישראל (עמ' 54 שורה 18 עמ' 55 שורה 11).
20
21 11. אני מאמין למבקש כי הוא סבר שרצון המנוחה היה להעניק לו ולמר בנימין שחר את
22 הכספים כאות הוקרה על עזרתם הרבה.
23
24 12. גם מר משולם שחר העיד בתצהירו כי הוא סייע למנוחה בנושאים רבים לרבות מכירת אחת
25 משתי דירותיה בישראל ורכישת חלקת קבר עבורה ליד קברה של אמה.
26
27 מר משולם שחר אף טיפל בתשלומים השוטפים של דירת המנוחה בישראל, בעת שהותה
28 בחו"ל.
29
30 13. לדברי מר שחר, כשהיתה המנוחה בחו"ל היא התקשרה אליו ואמרה לו כי היא רוצה לצוות
31 את רכושה לשני האנשים שעוזרים לה, שהם הוא והמבקש.
32
33 14. לדבריו, כשהוא אמר למנוחה כי הוא אינו מעוניין לרשת דבר מעזבונה, היא ביקשה להוריש
34 חלק מעזבונה לבנו ובקשה ממנו שימסור לה את שמו ות.ז. של בנו וכך הוא עשה.
35

בית משפט לענייני משפחה במחוז ת"א

ת"ע 7084-05-10 פטמן ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'
ת"ע 7797-05-10

15. המנוחה אף צרפה את בנו של משולם שחר, בנימין שחר, כמוטב בחשבונות הבנק שלה
בארצות הברית ומר משולם שחר אף צירף לתצהירו מסמכים רבים המעידים על פעולת
רבות שביצע עבור המנוחה בישראל.
16. המתנגד בחר שלא לחקור כלל את מר משולם שחר על תצהירו ולפיכך אני מקבל את עדותו
במלואה.
17. המתנגד טוען בסיכומיו כי אם אומד דעתה של המנוחה היה שהמסמך יהווה צוואה,
"הייתה מכתירה את המסמך במילה צוואה ולא מחביאה אותו תחת השם הצהרה ויפוי
כח" (סעיף 18 לסיכומים). יש ממש בדברים אלו. מנגד, תוכן המסמך להבדיל מכותרתו,
כולל את המילה המפורשת "עזבוני" ולפיכך נראה לכאורה, כי המנוחה התכוונה ליתן
הוראות ביחס למה שיעשה ברכושה לאחר מותה. לפיכך, אני סבור כי ניתן היה להכיר
בהצהרה כצוואה באופן עקרוני.
כותרת המסמך היא אמנם "הצהרה ויפוי כח" ואולם תוכנה הברור הוא הוראות ביחס למה
יעשה ברכושה לאחר פטירתה. במסמך מביעה המנוחה את רצונה בדבר מה שיעשה בעזבונה
לאחר מותה, באופן שאינו משתמע לשתי פנים.
18. ואולם, כפי שיפורט לקמן, המכתבים שהשאירה המנוחה סמוך לפטירתה, מעלים ספק כבד
האם היא אכן התכוונה שהצהרה תהווה צוואה.
(ב) **האם ניתן לקיים את ההצהרה כצוואה בעדים למרות שהיא נערכה בשני שלבים ואין
הצהרה של העדים כי המנוחה הצהירה שזו צוואתה?**
1. אני מוכן לקבל את דברי המבקש כי פרק הזמן שבין שני השלבים של גיבוש ההצהרה –
חתימת המנוחה וחתימת העדים - היה קצר ביותר "יתוך כדי דיבור", וכי שני העדים ראו
שהמנוחה חתמה על ההצהרה (עמ' 38 שורות 11-28).
2. ואולם, קיימים פגמים בהצהרה: אין עדות כי המנוחה הצהירה בפני שני העדים שזו
צוואתה ולא קיימת הצהרת עדים המאשרים "באותו מעמד בחתימת ידם על פני הצוואה
שהמצווה הצהיר וחתם כאמור", כפי שקבוע בסעיף 20 לחוק. מדובר בפגמים צורניים
שניתן להכשירם אם בהמ"ש סבור כי הצוואה "משקפת את רצונו החופשי והאמיתי של
המצווה" כפי שנקבע בסעיף 25 לחוק.
3. לו לא היתה המנוחה כותבת את המכתבים, היתי סבור כי ניתן היה להכשיר את ההצהרה
ולראות בה צוואה מאחר ולכאורה ההצהרה משקפת את "רצונה החופשי והאמיתי של

בית משפט לענייני משפחה במחוז ת"א

ת"ע 7084-05-10 פטמן ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'
ת"ע 7797-05-10

1 המצווה". זאת, מאחר ומרכיבי היסוד של צוואה בעדים עפ"י ס' 25 (ב)(2) לחוק שהם:
2 "בכתב והמצווה הביאה בפני שנים עדים" קיימים. לפיכך, היה ניתן באופן עקרוני לקיים
3 את ההצהרה, על אף הפגם והחסר בצורתה.

4
5 ראה: ע"א 851/79 בנדל נ' בנדל, פ"ד לה (3), 101 בעמ' 108.

6
7 ואולם, "סופו מעיד על תחילתו" והדברים שהמנוחה כתבה במכתבה, מטילים ספק רב האם
8 היא אכן סברה במועד שהיא חתמה על ההצהרה, כי ההצהרה מהווה צוואה.

9
10 4. על מנת שניתן יהיה להכשיר פגמים בצוואה צריך להוכיח כי אין ספק כי היא משקפת את
11 רצונו החופשי והאמיתי של המצווה. על פי הפסיקה, הנטל להוכיח כי המנוחה אכן התכוונה
12 לכך שהמסמך מהווה צוואה, הוא נטל כבד. מדובר בנטל הגבוה מהנטל הרגיל של הוכחה
13 במשפט אזרחי (ראו: פרופ' ש.שילה, פירוש לחוק הירושה, כרך א', עמ' 230-233).

14
15 **מה משמעות המכתבים שכתבה המנוחה סמוך לפטירתה?** (ג)

16
17 1. המכתבים הם ברורים וחד משמעיים. במכתבים מציינת המנוחה כי הצוואה הראשונה
18 בתוקף. איני מקבל את טענת המבקש בסיכומיו כי כלל לא ברור שהמנוחה כתבה את
19 המכתבים. לפי עדותו של מנהל העיזבון בהליך הקודם וכפי שנקבע בפסק הדין, ברור כי
20 המנוחה היא זו שכתבה את המכתבים אשר נמצאו בכליה לאחר פטירתה.

21
22 2. כיצד מתיישבים המכתבים עם ההצהרה? אם אכן צודק המבקש כי בהצהרה התכוונה
23 המנוחה לערוך צוואה, מדוע במכתבים מתעלמת לחלוטין המנוחה מההצהרה והיא מדגישה
24 כי הצוואה הראשונה בתוקף?

25
26 3. תמיהה קשה זו, מביאה למסקנה כי קיים ספק גדול האם המנוחה ראתה בהצהרה צוואה.
27 המכתבים מלמדים כי כנראה המנוחה לא ראתה בהצהרה צוואה. אף המבקש הודה שהוא
28 בעצמו לא סבר בתחילה כי להצהרה יש תוקף של צוואה. כותרת המסמך אינה "צוואה"
29 אלא "הצהרה ויפוי כח". יתכן כי המנוחה, במיוחד לאור העובדה כי פעמיים בחייה היא
30 ערכה צוואה בעדים אצל עורכי דין (עו"ד ציק ועו"ד קפלן) והיא הכירה דפוס של עריכת
31 צוואה אצל עו"ד, סברה כי הצהרה אינה צוואה, למרות שתוכנה הוא בעל אופי של צוואה.
32 די בספק מהותי זה בכדי שלא ניתן יהיה לקיים ולהכיר בהצהרה כצוואה.

33
34 4. יודגש כי אף המבקש השתהה באופן ניכר והגיש את הבקשה לקיום ההצהרה כצוואה זמן
35 רב לאחר פטירת המנוחה, היות ואף הוא סבר כי ההצהרה אינה מהווה צוואה. מדוע

בית משפט לענייני משפחה במחוז ת"א

ת"ע 7084-05-10 פטמן ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'
ת"ע 7797-05-10

- 1 השתתה המבקש זמן כה רב בהגשת ההצהרה לקיום? מדוע הודיעה עו"ד שינברגר המייצגת
2 את המבקש אף בהליך זה בדיון בשנת 2007 כי ההצהרה תוגש לקיום "תוך 20 יום מהיום"
3 ובפועל הבקשה הוגשה לרשם לענייני ירושה יותר משנתיים לאחר מכן? כנראה שאף
4 המבקש היסס מאוד לראות בהצהרה צוואה והתלבט זמן רב האם להגישה לקיום. אם כך
5 סבר מי שכתב את דברי המנוחה ונטל חלק מרכזי ופעיל בכתיבת ההצהרה, ייתכן מאוד כי
6 אף המנוחה חשבה כך.
7
- 8 גם במכתב שכתב המבקש למנהל העיזבון ביום 12.2.06 בו הוא אמר כי: "**יש בידי יפוי כח**
9 **כללי חתום בידה**" המבקש הגדיר את המסמך כיפוי כח ולא כצוואה. כשם שהמבקש לא
10 ראה בהצהרה צוואה ייתכן מאוד שאף המנוחה לא ראתה במסמך זה צוואה.
11
- 12 נראה כי המנוחה סברה כי רק הצוואה שערכה אצל עו"ד קפלן היא בתוקף ואילו ההצהרה
13 ויפוי הכח אינם בגדר צוואה והיא ראתה בהם יפוי כח ותו לא. אני מסכים עם דברי ב"כ
14 המתנגד בסעיף 18 לסיכומי התשובה כי: "הצוואות שלפני יפוי הכח והמכתבים שאחרי יפוי
15 הכח מראים פוזיטיבית שכשהמנוחה מתכוונת לצוואה, היא מכירה, יודעת ומשתמשת
16 במילה צוואה".
17
- 18 הספק בדבר גמירות דעתה של המנוחה לראות בהצהרה משום צוואה עולה לאור המכתבים,
19 שכן "**התרחשויות שארעו לאחר עריכת הצוואה הן רלוונטיות עד כמה שהן מלמדות על**
20 **אומד דעת המצווה בעת עריכתה**" (פרופ' א' ברק, **פרשנות במשפט** – הצוואה(תשס"א) –
21 שער 4 תכלית הצוואה – פרק 2, התכלית הסוביקטיבית – אומד דעתו של המצווה, ע' 201).
22 כלומר, עצם כתיבת המכתבים המתייחסים לצוואה הראשונה ללא כל התייחסות לקיומה
23 של ההצהרה מהווה נסיבה המלמדת כי בשעת החתימה על ההצהרה לא היתה למנוחה
24 גמירות דעת לערוך צוואה. ספק בגמירות דעתה של המנוחה מונע את הפעלת סעיף 25
25 לחוק, מאחר וקיים ספק גדול מאוד האם המנוחה ראתה בהצהרה צוואה. כפי שנקבע בע"א
26 6198/95 **שולמית יעקב ואח' נ' שרה בראשי**, פ"ד נב (2), 603 בעמ' 615:
27
- 28 "המונח "אמיתות הצוואה" נתפרש בפסיקה כגמירות דעת של המצווה... רצה המחוקק
29 להיטיב עם עושי צוואה כאשר משום מה נמצא פגם בצורה או בהליך ולא לבטל צוואתם
30 בגלל אותו פגם – אך עשה זאת כאשר אין ספק שהצוואה היא אמיתית היינו שהייתה
31 גמירות דעת שקולה ומוחלטת לערוך את הצוואה בתכנה כפי שמובא לקיום... רבות נכתב
32 על חשיבותה של הדרישה הצורנית לצוואה, לא כמטרה בפני עצמה, אלא כאמצעי שנועד
33 לתת ביטוי לגמירת דעתו של המצווה ולרצינותו של המסמך (ראו שילה בספרו הו"ל [25],
34 בעמ' 288). העמידה על הדרישה הצורנית נועדה אפוא להבטיח כי הצוואה מעידה על עצמה

בית משפט לענייני משפחה במחוז ת"א

ת"ע 7084-05-10 פטמן ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'
ת"ע 7797-05-10

- 1 שצוואת אמת היא ומבטאת את גמירת דעתו ורצונו החופשי של המצווה. מגישה זו נובעת
2 התוצאה כי יש בפגם צורני כדי להוות תמרור אזהרה בדבר אמיתותה של הצוואה באשר
3 מפר הוא את חזקת התקינות שמקימה צוואה ערוכה כדין. מטעם זה נקבעה ההלכה
4 המושרשת היטב בפסיקה כי פגם באחד המרכיבים הצורניים הנדרשים בצוואה יש בו כדי
5 להעביר את הנטל להוכחת אמיתותה של הצוואה אל כתפי המבקש לקיימה".
6
- 7 לגבי היקף הנטל ראו: ע"א 4902/91 שדמה גודמן ואח' נ' ישיבת שם בית מדרש גבוה
8 להוראה ודיינות על שם הרב שלמה מוסאיוף זצ"ל בירושלים פ"ד מט(2), 441.
9
- 10 8. זאת ועוד: ניתן היה לראות במכתב מיום 8/05 וכן במכתב מפרנקפורט שנערך אף הוא
11 בחודש אוגוסט 2005, משום צוואות בכתב יד אשר מבטלות את ההצהרה שנחתמה
12 בארה"ב, אף אם צודק המבקש כי ההצהרה מהווה צוואה תקיפה שניתן להכשיר את פגמיה
13 על פי סעיף 25 לחוק.
14
- 15 9. במכתבים שנמצאו בכליה, המנוחה אומרת במפורש שהצוואה הראשונה בתוקף. יש
16 לראות במכתבים ביטול של האמור בהצהרה, לפחות ככל שהם עוסקים ברצונה לאחר
17 אריכות ימים ושנים. ייתכן שהסיבה לכך שהמנוחה שינתה את דעתה, נעוצה בעובדה שהיא
18 עזבה את ארה"ב. כפי שהעיד המבקש בהליך הקודם: **"ניסיתי לעשות לה הארכת שהייה
19 ולא הצלחנו לקבל יותר. היא נאלצה לעזוב את ארה"ב"** (עמ' 31 שורות 4-5).
20
- 21 10. המבקש לא הוכיח כלל כי המכתבים אינם אותנטיים ונראה כי הם משקפים את עמדתה
22 ורצונה האחרון של המנוחה במועד פטירתה. איני מקבל את טענת המבקש בסיכומיו כי
23 "אין אנו יודעים לשם מה נכתבו" וכי אין "בפתקים" אלו בכדי לבטל את הצוואה (סעיפים
24 48-49 לסיכומים). עצם העובדה כי נמצאו שני מכתבים החופפים בתכנם מוכיח כי
25 המכתבים משקפים את רצונה וכוונתה האותנטית של המנוחה. המכתבים ברורים וחד
26 משמעיים ואין כל סיבה לפקפק בכך שהם ביטאו את רצונה באותו מועד. אני מאמץ את
27 דברי ב"כ המתנגד בסעיף 17 לסיכומי התשובה כי: "גם אם יאמר שהמכתבים אינם צוואה,
28 עדיין הם משמשים כלי פרשנות. כלי להתחקות אחר כוונותיה ורצונותיה של המנוחה.
29 המכתבים סותרים את הפרשנות כאילו כוונתה ורצונה של המנוחה בעת שנכתב יפוי הכח
30 היו שהוא ישמש כצוואתה".
31
- 32 11. למרות שהמתנגד לא הגיש את המכתבים לקיום – ויתכן כי ראוי היה שיעשה כן ויגישם
33 בתור צוואה - מכתבים אלו מהווים צוואות בכתב יד של המנוחה המפנות לצוואה
34 הראשונה ולמעשה מבטלות את ההצהרה. ניתן לראות במכתבים צוואות בכתב יד,

בית משפט לענייני משפחה במחוז ת"א

ת"ע 7084-05-10 פטמן ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'
ת"ע 7797-05-10

- 1 המבטלות את ההצהרה וקובעות שוב כי המתנגד יהיה הנהנה היחיד של עיזבונה, בדיוק כפי
2 שהמנוחה קבעה בצוואה.
3
- 4 המכתב מפרנקפורט חתום וללא תאריך ואילו המכתב מיום 8/05 אינו חתום והוא נושא
5 תאריך של חודש ושנה בלבד. למרות חוסרים אלו, ניתן היה לקיים על פי סעיף 25 (ב)
6 לחוק, זאת מאחר ומרכיב היסוד של הצוואה "כולה כתובה בכתב יד של המצווה" קיים.
7
- 8 מאחר והמכתבים לא הוגשו לקיום כצוואות בכתב יד, אני לא מקיים אותם כצוואה.
9 ואולם, בנוסף על כך שניתן לראות במכתבים צוואה חדשה הקובעת כי הצוואה הראשונה
10 שנערכה אצל עו"ד קפלן בתוקף, ניתן גם לראות בהם "ביטול מפורש של צוואה קודמת" –
11 דהיינו, של ההצהרה, וזאת על פי סעיף 36 לחוק. לעניין פרודורת ביטול צוואה קודמת
12 נקבע בע"א 719/97 אהרן נ' אהרונ, פ"ד נד(3) 469 בעמ' 470 כי: "לעניין הצהרת ביטול יש
13 לקיים את הדרישות המהותיות של צורת הביטול בלא לדקדק בצורות הפורמאליות, ובלבד
14 שבית המשפט שוכנע בגמירת דעתו של המצווה להצהיר על בטלות הצוואה. על-כן, אם
15 בית המשפט שוכנע באמתותה של הצהרת הבטלות, הוא ייתן לה תוקף גם אם נפל
16 בהצהרת הבטלות פגם או חסר פורמאלי, ובלבד שהדרישות המהותיות בעניין זה
17 תקוימנה" (הלכה זו אושרה גם על ידי דעת הרוב בדנ"א 7818/00 יוסף אהרן נ' אמנון אהרונ
18 (ניתן ביום 22.3.05). במילים אחרות, הדרישות הפורמאליות של ביטול הן נמוכות יותר,
19 ומשקבענו כי הצוואה הקודמת בוטלה, הרי שהצוואה הראשונה שנערכה אצל עו"ד קפלן
20 תקפה.
21
- 22 **סיכמו של דבר:** המסקנה כי רק הצוואה בתוקף ואין ליתן תוקף של צוואה להצהרה,
23 מיוסדת על שני נימוקים:
24 **הנימוק הראשון** – לא ניתן להכיר בהצהרה כצוואה מאחר וקיימים בה פגמים צורניים. לא
25 ניתן לעשות שימוש בסעיף 25 לחוק ולהכשיר את ההצהרה כצוואה, מאחר ולאור
26 המכתבים, קיים ספק משמעותי האם המנוחה ראתה בהצהרה משום צוואה. מאחר וקיים
27 ספק באמיתות הצוואה ובגמירות דעתה של המנוחה שמסמך זה יהווה צוואה, לא ניתן ליתן
28 לה תוקף של צוואה.
29 **הנימוק השני** – אף אם ניתן להכיר בהצהרה כצוואה על פי סעיף 25 לחוק, יש לראות
30 במכתבים משום צוואות בכתב יד המבטלות את ההצהרה וקובעות כי המתנגד ייזכה בכל
31 עיזבונה והצוואה, היא ורק היא, בתוקף.
32
33
34

בית משפט לענייני משפחה במחוז ת"א

ת"ע 7084-05-10 פטמן ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'
ת"ע 7797-05-10

- 1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
- ג. העולה מן המקובץ:
1. המכתבים שכתבה המנוחה בחודש אוגוסט 2005 מטילים ספק משמעותי בדבר הבנת המנוחה כי ההצהרה מהווה צוואה ולאור הפגמים הצורניים שבהצהרה והספק באמיתותה ובגמירות דעתה, לא ניתן לקיים את ההצהרה כצוואה על פי סעיף 25 לחוק.
2. בנוסף, יש לראות במכתבים משום צוואות בכתב יד המבטלות את ההצהרה וקובעות כי הצוואה בתוקף.
3. לאור תוצאה זו, מתייטר הצורך לדון בשאלה מה המשמעות המשפטית של הודעת המבקש כי לאור העובדה שהוא נטל חלק בעריכת ההצהרה במונן סעיף 35 לחוק הירושה, הוא מסתלק מחלקו על פי ההצהרה.
4. להשלמת התמונה אציין, כי מאחר ושני הצדדים לא טענו לתחולת הדין הזר ולא היתה מחלוקת כי יש להחיל את הדין הישראלי, אין צורך לדון בשאלת מקום מושבה של המנוחה במועד פטירתה. שני הצדדים לא טענו כי יש להחיל דין זר ולא הוכיחו את הדין הזר. זאת, על אף ששאלת מקום מושבה של המנוחה בעת פטירתה, אינה נקיה מספקות (עמ' 37 שורות 16-20 וכן עמ' 56 שורות 15-18).
5. המבקש עצמו העיד כי הוא טרח והתייצב לדיונים בישראל מאחר ו"האינטרס האישי שלי הוא לקיים את רצון המנוחה" (עמ' 34 שורות 9-8). המכתבים הם אלו המלמדים בבירור מה היה רצונה האחרון של המנוחה ולאורם ברור כי יש לקיים את הצוואה מיום 13.11.00 שנערכה ע"י עו"ד קפלן.
6. לפיכך, אני מקבל את ההתנגדות וקובע כי הצוואה בתוקף.
7. ב"כ המתנגד יגיש צו קיום צוואה פורמאלי לחתימה.

בית משפט לענייני משפחה במחוז ת"א

ת"ע 7084-05-10 פטמן ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'
ת"ע 7797-05-10

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16

8. מאחר וב"כ המבקש ביקש בסיכומיו לצרף להליך כמבקש את מר בנימין שחר, יישאו הן המבקש והן מר בנימין שחר, יחד ולחוד בהוצאות ושכ"ט עו"ד בגין הליך זה בסך של 25,000 ₪.

ניתן היום, כא' אייר תשע"א, 25 מאי 2011, בהעדר הצדדים.

נפתלי שילה, שופט